

Hejmdal

45. Aarg.

Torsdag den 13. November 1924

Nr. 265

Fra Grønland til Stillehavet.

Knud Rasmussens store Ekspedition fuldført.

Et nyt ærefuldt Blad i den arktiske Forsknings Historie.

I Lobet af en Ugestid vender Knud Rasmussen, efter 4 Aars Fraværelse, hjem til Danmark efter sin store Ekspedition, den 5 Thuleekspedition.

Knud Rasmussen.

Paa Grundlag af Efterretningerne til Ekspeditionens Komite og de allerede bearbejdede Resultater, skal vi her give en samlet Skildring af den store Ekspedition, der danner et nyt, ærefuldt dansk Blad i den arktiske Forsknings Historie.

Knud Rasmussens Rejser og Ekspeditioner har alle haft et fælles Maal, nemlig at

udforske Eskimofolkernes Vandring,
og allerede i 1910 fremsatte han sin Plan til en Ekspedition med Central-eskimoerne og det nordamerikanske Arkipelag som Maal. Han søgte allerede dengang at realisere denne Ekspedition fra Vest mod Øst for senere at supplere Undersøgelserne i Grønland. Forholdene medførte imidlertid, at han løste Opgaven i omvendt Orden, idet han fra Thulestationen foretog de to første Ekspeditioner til det nordlige Grønland og senere en Rejse til Angmagssalik. Først i 1921 var han i Stand til at starte den Ekspedition, der nu er saa lykkeligt gennemført.

Da Ekspeditionen drog ud.

Ekspeditionen, der var støttet af Staten, og hvis Protektor er Kongen, forlod Godthaab den 7. September 1921 med Motorskibet »Søkongen«, der førtes af Kaptajn Petersen og var bygget med Ekspeditionen for Øje. Den 18. September ankom Ekspeditionen til den Ø. Knud Rasmussen døbte Dansk-Øen og her slog man Lejr og byggede Hus. Deltagerne var Knud Rasmussen, Peter Freuchen, Magister Kaj Birket Smith, Magister Therkel Mathiassen, Sekretær Helge Bangsted, den grønlandske Tolk Jacob Olsen og 6 Polareskimoer. Med Dansk-Øen som Hovedkvarter udgik der nu i de følgende 2 Aar en Række Ekspeditioner, alle med gode Resultater og store Oplevelser. Efter Planen vendte Birket Smith og Mathiassen hjem over New York i Foråret i Fjor. Peter Freuchen havde i Januar 1922 paadraget sig Koldbrand og Forfrysninger, men alligevel paatog han sig at føre Ekspeditionens Eskimoer tilbage til Thule. Han startede i Januar 1924 og gennemførte heldigt sin Færd. Som bekendt vendte han nylig hjem og fulgtes kort efter af Bangsted.

De hjemvendte Medlemmer af Ekspeditionen har allerede bearbejdet deres Materiale, der i videnskabelig Henseende paa-
staas at være meget opsigtsvækkende.

udforske Eskimofolkernes Vandring,
og allerede i 1910 fremsatte han sin Plan til en Ekspedition med Central-eskimoerne og det nordamerikanske Arkipelag som Maal. Han søgte allerede dengang at realisere denne Ekspedition fra Vest mod Øst for senere at supplere Undersøgelserne i Grønland. Forholdene medførte imidlertid, at han løste Opgaven i omvendt Orden, idet han fra Thulestationen foretog de to første Ekspeditioner til det nordlige Grønland og senere en Rejse til Angmagssalik. Først i 1921 var han i Stand til at starte den Ekspedition, der nu er saa lykkeligt gennemført.

Da Ekspeditionen drog ud.

Ekspeditionen, der var støttet af Staten, og hvis Protektor er Kongen, forlod Godthaab den 7. September 1921 med Motorskibet »Søkongen«, der førtes af Kaptajn Petersen og var bygget med Ekspeditionen for Øje. Den 18. September ankom Ekspeditionen til den Ø Knud Rasmussen døbte Dansk-Øen og her slog man Lejr og byggede Hus. Deltagerne var Knud Rasmussen, Peter Freuchen, Magister Kaj Birket Smith, Magister Therkel Mathiassen, Sekretær Helge Bangsted, den grønlandske Tolk Jacob Olsen og 6 Polareskimoer. Med Dansk-Øen som Hovedkvarter udgik der nu i de følgende 2 Aar en Række Ekspeditioner, alle med gode Resultater og store Oplevelser. Efter Planen vendte Birket Smith og Mathiassen hjem over New York i Foråret i Fjor. Peter Freuchen havde i Januar 1922 paadraget sig Koldbrand og Forfrysninger, men alligevel paatog han sig at føre Ekspeditionens Eskimoer tilbage til Thule. Han startede i Januar 1924 og gennemførte heldigt sin Færd. Som bekendt vendte han nylig hjem og fulgtes kort efter af Bangsted.

De hjemvendte Medlemmer af Ekspeditionen har allerede bearbejdet deres Materiale, der i videnskabelig Henseende paa-
staas at være meget opsigtsvækkende.

Eskimoer, der aldrig har set hvide Mænd.

Magister Birket-Smith har foretaget Undersøgelserne over Eskimoernes

Sprog og materielle Kultur. Han deler Eskimoerne i 3 Grupper, hvoraf den ene er en helt ny Stamme, om hvilken man aldrig har haft noget Kendskab. Den er fundet af Knud Rasmussen under hans Rejse vestover, og den er vistnok den mest primitive Kultur mod Nord, der overhovedet kendes. De fleste af Stammens Mænd har aldrig set hvide Mænd. Gruppe Nr. 2 har Ekspeditionen døbt »Rensdyreskimoerne« og tæller ialt 500 Individuer. Den vestlige Del af denne Stamme er udpræget Indlandsfolk, der aldrig ser Havet, hvorimod den østlige Del aflægger et Foraarsbesøg ved Kysten hver Aar. Tidligere var denne Stamme stor og mægtig, men frygtelige Perioder af Hungersnød, naar Renjagten slog fejl, har gjort lyst blandt dem. Ogsaa de fleste af denne Stammes Medlemmer, i hvert Fald Kvinder og Børn, har ikke set hvide Mænd, og de danske Forskere betragtedes omtrent som mærkelige Guder, steget ned fra Himlen.

De blufærdige Eskimokvinder.

Birket Smith fortæller i sit Materiale interessant om sine Forsøg paa at maale disse vilde Stammer. Det lykkedes ham at maale Mændene, men Kvinderne maatte han opgive. Skønt Kønsmoralen efter det almindelige, europæiske Synspunkt er alt andet end høj, viser dog alle Kvinder en mærkelig Blufærdighed, naar det gælder om at blotte nogen Del af deres Legeme. Det hænger antagelig sammen med visse magiske Forestillinger, og under alle Omstændigheder maatte Maalingerne opgives.

Eskimoer, der aldrig har set hvide Mænd.

Magister Birket-Smith har foretaget Undersøgelser over Eskimoernes Sprog og materielle Kultur. Han deler Eskimoerne i 3 Grupper, hvoraf den ene er en helt ny Stamme, om hvilken man aldrig har haft noget Kendskab. Den er fundet af Knud Rasmussen under hans Rejse vestover, og den er vistnok den mest primitive Kultur mod Nord, der overhovedet kendes. De fleste af Stammens Mænd har aldrig set hvide Mænd. Gruppe Nr. 2 har Ekspeditionen døbt »Rensdyreskimoerne« og tæller ialt 500 Individuer. Den vestlige Del af denne Stamme er udpræget Indlandsfolk, der aldrig ser Havet, hvorimod den østlige Del aflægger et Foraarsbesøg ved Kysten hver Aar. Tidligere var denne Stamme stor og mægtig, men frygtelige Perioder af Hungersnød, naar Renjagten slog fejl, har gjort lyst blandt dem. Ogsaa de fleste af denne Stammes Medlemmer, i hvert Fald Kvinder og Børn, har ikke set hvide Mænd, og de danske Forskere betragtedes omtrent som mærkelige Guder, steget ned fra Himlen.

De blufærdige Eskimokvinder.

Birket Smith fortæller i sit Materiale interessant om sine Forsøg paa at maale disse vilde Stammer. Det lykkedes ham at maale Mændene, men Kvinderne maatte han opgive. Skønt Kønsmoralen efter det almindelige, europæiske Synspunkt er alt andet end høj, viser dog alle Kvinder en mærkelig Blufærdighed, naar det gælder om at blotte nogen Del af deres Legeme. Det hænger antagelig sammen med visse magiske Forestillinger, og under alle Omstændigheder maatte Maalingerne opgives.

Rigsdansk og Jydsk.

Ekspeditionen har ogsaa — uagtet det oprindeligt ikke hørte til Planen, — foretaget interessante Sprogundersøgelser. Sprog-materialet fra Centraleskimoerne er meget sparsomt, og de danske Resultater har derfor stor Værdi. Disse centralarktiske Eskimoers Sprog staar de grønlandske Eskimoers meget nær, Forskellen er omtrent som mellem Rigsdansk og Jydsk, og fra første Møde kunde baade Knud Rasmussen og hans Eskimoer samtale uden Vanskelighed med Befolkningen. Som Hovedresultat af alle disse Undersøgelser fastslaar Birket Smith, at Rensdyreskimoernes Kultur er den mest primitive Kultur, der overhovedet kendes i disse Egne, i Virkeligheden en ureskimoisk Kultur fra en fjern Sagtid.

Thule - Kulturen.

Magister Therkel Mathiasen har behandlet det store arkæologiske Materiale, og paa Grundlag af de indvundne Resultater er den gamle, rige Eskimokultur i det centraleskimoiske Omraade blevet døbt »Thule-Kulturen«. Den gaar saa langt tilbage som til Tiden, da Landet laa 10 m. lavere end nu, og dens Oprindelse taber sig i sælsomme, dystre og blodige Sagn. Dens egentlige Hjemsted er sandsynligvis Alaska, og den tyder paa, at Kulturen fra Alaska til Grønland i sin Tid har været ensartet, men senere er blevet forandret.

Hvad Knud Rasmussen har udrettet.

Tilbage staar herefter Resultatet af Knud Rasmussens store Rejse mod Vest. Den startedes den 11. Marts 1923, og han blev ledsaget af Helge Bangsted til Pelly Bay, hvor de skiltes den 28. Marts. Herfra har Knud Rasmussen fuldført Turen som ene hvide Mand, kun

Rigsdansk og Jydsk.

Ekspeditionen har ogsaa — uagtet det oprindeligt ikke hørte til Planen, — foretaget interessante Sprogundersøgelser. Sprog-materialet fra Centraleskimoerne er meget sparsomt, og de danske Resultater har derfor stor Værdi. Disse centralarktiske Eskimoers Sprog staar de grønlandske Eskimoers meget nær. Forskellen er omtrent som mellem Rigsdansk og Jydsk, og fra første Møde kunde baade Knud Rasmussen og hans Eskimoer samtale uden Vanskelighed med Befolkningen. Som Hovedresultat af alle disse Undersøgelser fastslaar Birket Smith, at Rensdyreskimoernes Kultur er den mest primitive Kultur, der overhovedet kendes i disse Egne, i Virkeligheden en ureskimoisk Kultur fra en fjern Sagtid.

Thule Kulturen.

Magister Therkel Mathiasen har behandlet det store arkæologiske Materiale, og paa Grundlag af de indvundne Resultater er den gamle, rige Eskimokultur i det centraleskimoiske Omraade blevet døbt "Thule-Kulturen". Den gaar saa langt tilbage som til Tiden, da Landet laa 10 m. lavere end nu, og dens Oprindelse taber sig i sælsomme, dystre og blodige Sagn. Dens egentlige Hjemsted er sandsynligvis Alaska, og den tyder paa, at Kulturen fra Alaska til Grønland i sin Tid har været ensartet, men, senere er blevet forandret.

Hvad Knud Rasmussen har udrettet.

Tilbage staar herefter Resultatet af Knud Rasmussens store Rejse mod Vest. Den startedes den 11. Marts 1923, og han blev ledsaget af Helge Bangsted til Pelly Bay, hvor de skiltes den 28. Marts. Herfra har Knud Rasmussen fuldført Turen som ene hvide Mand, kun

ledsaget af sine to Polareskimoer. Den første Efterretning modtoges fra den danske Kaptajn Klingenberg-Jurgensen der havde truffet Knud Rasmussen i Maj 1923 og meddelte, at han havde uødt store Hindringer. Først den 14. August modtog Komiteen Meddelelse fra Knud Rasmussen. Han har foreløbig indberettet — ganske kort —, at der er konstateret en utvivlsom Forbindelse mellem Eskimoerne paa hele den berejste Strækning, og det grønlandske Sprog forstaas fra Grønland til Stillehavet. Knud Rasmussen har endvidere fuldført Studier af Indlandsfolkene ved Kotzebue Sund og har derefter med den russiske Regerings Tilladelse foretaget Undersøgelser i det østlige Sibirien, ved Kap Øst. Der bor ikke andre Steder i Sibirien Eskimoer, og Kap Øst danner mod Vest, Angmagssalik mod Øst Yderpunkterne for den eskimoiske Race

Fra denne mægtige Rejse medbringer Knud Rasmussen et mægtigt Materiale af Religion og Folklore Sagn, Sange og gamle Levesæt. Siden 1923 har han desuden været fulgt af den danske Filmfotograf Leo Hansen og medbringer en Række levende Billeder, der er de interessanteste, der nogensinde er optaget i arktiske Egne.

Naar den djærve »Knud« — som alle hans Venner kalder ham, — om faa Dage sætter Foden paa dansk Grund, har han tilendebragt en af den arktiske Forsknings største Rejser, og den danner Slutstenen paa hans Arbejde med den gamle Eskimokultur. I 14 Aar har han levet mod Nord og personlig iagttaget og studeret Eskimoerne, der har hans store Kærlighed, og hvis Sprog han taler som de selv. Den Dag, han vender hjem, har han løst den Opgave, han satte sig som ung, og hans Venner vil med Stolthed trykke hans Hænder og sige: Velkommen hjem, Knud.

Hvortil han vil svare: Tak, men jeg rejser snart igen. Han har allerede ny Planer parat.

J. A. J.

ledsaget af sine to Polareskimoer. Den første Efterretning modtoges fra den danske Kaptajn Klingenberg-Jurgensen der havde truffet Knud Rasmussen i Maj 1923 og meddelte, at han havde mødt store Hindringer. Først den 14. August modtog Komiteen Meddelelse fra Knud Rasmussen. Han har foreløbig indberettet — ganske kort —, at der er konstateret en utvivlsom Forbindelse mellem Eskimoerne paa hele den berejste Strækning, og det grønlandske Sprog forstaas fra Grønland til Stillehavet. Knud Rasmussen har endvidere fuldført Studier af Indlandsfolkene ved Kotzebue Sund og har derefter med den russiske Regerings Tilladelse foretaget Undersøgelser i det østlige Sibirien, ved Kap Øst. Der bor ikke andre Steder i Sibirien Eskimoer, og Kap Øst danner mod Vest, Angmagssalik mod Øst Yderpunkterne for den eskimoiske Race. Fra denne mægtige Rejse medbringer Knud Rasmussen et mægtigt Materiale af Religion og Folklore Sagn, Sange og gamle Levesæt. Siden 1923 har han desuden været fulgt af den danske Filmfotograf Leo Hansen og medbringer en Række levende Billeder, der er de interessanteste, der nogensinde er optaget i arktiske Egne.

Naar den djærve "Knud" — som alle hans Venner kalder ham, — om faa Dage sætter Foden paa dansk Grund, har han tilendebragt en af den arktiske Forsknings største Rejser, og den danner Slutstenen paa hans Arbejde med den gamle Eskimokultur. I 14 Aar har han levet mod Nord og personlig iagttaget og studeret Eskimoerne, der har hans store Kærlighed, og hvis Sprog han taler som de selv. Den Dag, han vender hjem, har han løst den Opgave, han satte sig som ung, og hans Venner vil med Stolthed trykke hans Hænder og sige: Velkommen hjem, Knud.

Hvortil han vil svare: Tak, men jeg rejser snart igen. Han har allerede ny Planer parat.

J.A.J.